

faa vi Statens Tab udtrykt i Tal paa hele Positionen, men dette Tab bliver ikke 300,000 Kr., som det ærede Medlem påstod, men 54,846 Kr. Selv om vi vilde gaa det ærede Medlem i Møde ved at sige, at det ikke er rigtigt at lægge Gennemsnittet til Grund, men at vi bør tage det sidste Aar, da Tallet var lavest, faa vi heller ikke 300,000 Kr., men 103,130 Kr., altsaa kun en Tredjedel af det, det ærede Medlem anførte som Statens Tab paa hele den Position, hvorunder Gardinerne høre. Men heller ikke dette Beløb har Staten tabt; thi den indenlandske Gardinfabrikation maa, siden den er opstaaet, nødvendig bruge Raastoffer, som ikke bruges før, og af dem maa den betale Told. Jeg kan nu oplyse, at den ene Gardinfabrik, den som det ærede Medlem ikke har med at gøre, i 1894 har betalt 20,000 Kr. i Told paa sine Raastoffer og Kul. Disse 20,000 Kr. blive altsaa at fradrage fra det, som Staten skulde have tabt paa Gardintolden — nej, om Forladelse, jeg maa jo dertil ogsaa lægge det Beløb, som det ærede Medlems egen Fabrik har betalt i Raastoftold; det kender jeg nu ikke, men hvis jeg gaar ud fra, at denne Fabrik er nogenlunde jævnbyrdig med den anden, bliver det i alt cirka 40,000 Kr., der af begge Fabrikker er betalt til Staten i Raastoftold. Resultatet bliver altsaa, at Statens Tab, hvis vi regne med Gennemsnitstallene, hvad der vel maa være det retteste, reduceres til mellem 14 à 15,000 Kr., og det er jo meget langt fra det ærede Medlems 300,000 Kr.! — Ja, det er jo tørre og kedelige Tal, jeg her har fremdraget; men jeg har troet, at det har Betydning at faa dem fremdragne. Thi det faktiske maa dog være Grundlaget for vor Dom her i denne Sal — derom deler jeg ganske den Anskuelse, som forleden blev udtalt, og hvortil jeg før henlybde. Netop i en Sag som denne skulde vi bevæge os paa faktisk Bund og ikke svæve oppe omkring i Påastandenes og Tevriernes blåa Regioner, der, hvor netop det ærede Medlem for Sorø Amts 3dje Valgkreds plejer at befinde sig.

Jeg nærmer mig nu Slutningen og vil endnu kun sige en Smule om denne Industris hele Standpunkt, som her har været paa Bane. Jeg finder det ærede Medlems Stilling til den høist mærkelig, siden han selv er Barthaver i den ene af de to Fabrikker, vi have. Det synes nemlig, som om det ærede Medlems Bestræbelse gaar ud paa — jeg kunde i alt Fald kun forstaa det saaledes — at nedlægge denne Industri og skildre den haanligt som værende saa ringe og ubetydeligt som muligt. Men den er ikke saa ringe. Jeg skal herom give et Par fak-

tiske Oplysninger. Det er rigtigt, at denne Fabrikation blev oprettet i 1890 med to skotste Væve og to skotste eller engelske Vævere, og det er rigtigt, at det var engelsk Garn, de, som det ærede Medlem udtrykker sig, vævede til nationale Gardiner; men det forholder sig ikke saaledes nu. Det var Begynderstadiet, og jeg gad vidst, hvorledes nogen Industri, som ikke før har været opstagen i Landet, skulde være begyndt paa anden Maade; jeg skal f. Eks. henstille til ærede Medlemmer, som særlig repræsentere Landbruget, om de ikke tro, at meget af den Konfurrence, vi nu have til vor Smørproduktion, er begyndt i Udlandet ganske paa samme Maade: med en dansk Mejerist og en dansk Centrifuge, ja maasse ogsaa med danske Røer — thi ogsaa disse blive jo eksporterede. Og dog er denne Konfurrence vokset op til at blive temmelig generende for os, baade i Australien og andre fjerne Esteder i Verden. Jeg skal nu sige Dem, hvad den bestedne Begyndelse i Gardinfabrikationen har udviklet sig til for den ene Fabriks Vedkommende — jeg gentager, jeg kender ikke den anden, jeg vidste ikke, om jeg kunde gaa hen og bede det ærede Medlem selv udlevere mig de Vaaben imod ham, som vistnok i rigeligt Maaal findes ogsaa i hans egen Virksomhed; derfor har jeg nøjedes med at holde mig til den anden indenlandske Fabrik. Det forholder sig da saaledes, at denne Fabrik, der ligger ude i Dnyghy, for Tiden har 110 Skotter alene — det er altsaa ikke læn- gere to Skotter alene — disse Arbejdere ere ca. 40 Mænd og ca. 60 Kvinder. Blandt disse 110 Mennesker er der kun tre Udlandinge, nemlig tre engelske Formænd, som Fabrikken har antaget til at begynde med, og som den selvfølgerlig beholder og benytter som Læremestre for den danske Befolkning, der skal afløse dem i sin Tid. Det er en ikke ganske ringe Arbejds løn, som betales til denne Arbejdsstyrke; den beløb sig i 1894 til noget over 100,000 Kr., altsaa 1,000 Kr. i Gennemsnit, hvilket slet ikke er saa ilde en Løn. For Kvindernes Vedkommende, som have et ret let Arbejde som Medhjælpere, er Lønnen kun for ganske faa Undtagelser under 10 Kr. ugentlig, og for Mændenes Vedkommende, de egentlige Fabrikarbejdere, er Lønnen 4 Kr. om Dagen; nogle have mere, men det er den almindelige Betaling, og det er efter Forholdene ude i den mindre By, selv om den ligger Njbenhavn nær, en ret anstændig Betaling. Nu er det forøvrigt at berette om denne Industris Fremskridt, at da den begyndte og stod paa det skrøbelige Standpunkt, som det ærede Medlem har skildret og benyttet til en nedlættende Karak-